

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський державний університет харчування та торгівлі

КОНТРОЛЬ БЕЗПЕЧНОСТІ ТОВАРІВ

Методичні вказівки
для самостійної роботи

Харків
ХДУХТ
2019

Контроль безпечності товарів : методичні вказівки для самостійної роботи [Електронний ресурс] / укладачі М. С. Одарченко, К. В. Сподар. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

Укладачі: М. С. Одарченко, к.т.н., проф. кафедри товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки;
К. В. Сподар, к.т.н., доц. кафедри товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки

Рецензент Г. А. Селютіна, к.т.н., проф. кафедри товарознавства та експертизи товарів

Кафедра товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки

Схвалено науково-методичною комісією факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю

Протокол від «23» листопада 2018 року № 2

Схвалено вченою радою ХДУХТ

Протокол від «24» грудня 2018 року № 8

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ

Протокол від «21» грудня 2018 року № 10

© Одарченко М.С.,
Сподар К.В., укладачі, 2019
© Харківський державний
університет харчування
та торгівлі, 2019

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ
(витяг з робочої програми)

№ з/п	Назва теми	Обсяг годин	№ заняття	Форми самостійної роботи
1	2	3	4	5
1	Основні поняття контролю безпечності товарів	14	1	Опрацювання літературних джерел згідно питань теми. Поняття та види контролю у державному управлінні. Ознайомлення з питанням безпечності промислових товарів.
2	Міжнародне регулювання і стандарти в сфері безпечності товарів	18	2,3	Опрацювання літературних джерел згідно питань теми. Ознайомлення та вивчення складових системи регулювання безпечності товарів. Ознайомлення з міжнародними стандартами та їх використання різними країнами. Основні сфери застосування міжнародних стандартів.
3	Нові вимоги у сфері безпечності харчових продуктів	14	4,5	Опрацювання літературних джерел згідно питань теми. Ознайомлення з новими вимогами законодавства України у сфері виробництва харчової продукції.
4	Державне регулювання безпечності харчових продуктів та продовольчої сировини	16	6,7	Опрацювання літературних джерел згідно питань теми. Вивчення основних завдань та способів державного забезпечення безпечності харчових продуктів.
5	Органи виконавчої влади, що здійснюють контроль за безпечністю харчових продуктів	18	8,9	Опрацювання літературних джерел згідно питань теми. Ознайомлення з основними повноваженнями органів санітарно-епідеміологічної служби (СЕС), ветеринарної та фітосанітарної служби.
6	Оцінка української системи регулювання безпечності харчових продуктів	14	10,11	Опрацювання літературних джерел згідно питань теми. Ознайомлення з нормативно-правовими актами в сфері правового регулювання безпечності товарів.
7	Сучасна система контролю безпечності НАССР на підприємствах харчової промисловості	10	12	Опрацювання літературних джерел згідно питань теми. Ознайомлення з міжнародним досвідом впровадження системи НАССР.
Разом		80	12	

ДОСЛІДЖУВАНІ ТЕМИ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні поняття контролю безпечності товарів

1. Зміст поняття «контролю» та «безпечності» товарів.
2. Проблеми безпечності української продукції на сучасному етапі.

Рекомендована література до вивчення теми:[1; 13–17].

Методичні вказівки.

Поняття контролю та його види. Поняття «безпечності» товарів. Проблеми безпечності української продукції на сучасному етапі.

Тема 2. Міжнародне регулювання і стандарти в сфері безпечності товарів

1. Міжнародні принципи ефективною та дієвою системи регулювання безпечності харчових продуктів.
2. Характеристика міжнародних стандартів в сфері безпечності товарів.

Рекомендована література до вивчення теми:[18; 19; 23; 26].

Методичні вказівки.

Міжнародні принципи ефективною та дієвою системи регулювання безпечності харчових продуктів. Міжнародні стандарти та їх використання різними країнами. Характеристика міжнародних стандартів в сфері безпечності товарів.

Тема 3. Нові вимоги у сфері безпеки харчових продуктів

1. Європейські вимоги до безпеки продуктів харчування, їх міжнародне регулювання та можливість застосування в умовах України.
2. Нові вимоги законодавства України у сфері виробництва харчової продукції.

Рекомендована література до вивчення теми:[20–22; 24–30].

Методичні вказівки.

Вимоги Європейського Союзу до безпеки харчових продуктів. Нові вимоги законодавства України у сфері виробництва харчової продукції.

Тема 4. Державне регулювання безпеки харчових продуктів та продовольчої сировини

1. Способи державного регулювання безпеки харчових продуктів та продовольчої сировини.
2. Основні завдання державного забезпечення безпеки харчових продуктів.
3. Спеціальні плани державного контролю за безпекою харчових продуктів та продовольчої сировини.

Рекомендована література до вивчення теми:[1–12; 14–17].

Методичні вказівки.

Організаційна структура системи державного регулювання безпеки харчових продуктів в Україні. Мета державного регулювання належної безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини. Основні завдання та способи державного забезпечення безпеки харчових продуктів. Спеціальні плани державного контролю за безпекою харчових продуктів та продовольчої сировини.

Тема 5. Органи виконавчої влади, що здійснюють контроль за безпечністю харчових продуктів

1. Державні органи, що включені до національного плану контролю.
2. Загальні функції контролюючих органів у сфері безпеності продовольчого харчування та сировини.
3. Структура та завдання Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.
4. Структура та завдання Державної санітарно-епідеміологічної служби України.
5. Мережа лабораторій, залучених до виконання Національного плану контролю.

Рекомендована література до вивчення теми:[1; 20; 22].

Методичні вказівки.

Органи, що «гарантують» безпеність харчових продуктів в Україні. Структура Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України. Основні повноваження Держветфітослужби. Державна санітарно-епідеміологічна служба України: структура та завдання. Мережа лабораторій, залучених до виконання Національного плану контролю.

Тема 6. Оцінка української системи регулювання безпеності харчових продуктів

1. Законодавча база, що регулює безпеність харчових продуктів.
2. Загальний огляд системи регулювання безпеності харчових продуктів.

Рекомендована література до вивчення теми:[28; 30].

Методичні вказівки.

Нормативно-правова база безпечності харчових продуктів. Огляд системи регулювання безпечності продуктів харчування в Україні.

Основні характеристики системи регулювання безпечності харчових продуктів в Україні.

Тема 7. Сучасна система контролю безпечності НАССР на підприємствах харчової промисловості

1. Система контролю безпечності харчових продуктів Hazard Analysis Control Critical Points (НАССР).

2. Переваги впровадження системи НАССР.

Рекомендована література до вивчення теми:[14; 17; 18].

Методичні вказівки.

Система контролю безпечності харчових продуктів Hazard Analysis Control Critical Points (НАССР).

Принципи та переваги впровадження системи НАССР.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

1. Поняття безпечності харчових продуктів.
2. Законодавча база, що регулює безпечність та якість харчових продуктів.
3. Структура та завдання Держсанепідслужби України.
4. Державний нагляд і контроль безпечності та якості харчових продуктів.
5. Мережа лабораторій, залучених до виконання Національного плану контролю.
6. Структура Держветфітослужби України.
7. Організація державного контролю (нагляду) компетентними органами.
8. Нормативно-правова база якості та безпечності харчових продуктів.
9. Основні повноваження Державної ветеринарної служби України.
10. Державне регулювання безпечності харчових продуктів та продовольчої сировини.
11. Основні завдання державного забезпечення безпечності та якості харчових продуктів.
12. Спеціальні плани державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів.
13. Органи виконавчої влади, що здійснюють державний контроль (нагляд) за безпечністю та якістю харчових продуктів.
14. Переваги впровадження системи НАССР.
15. Основні повноваження Державної санітарно-епідеміологічної служби України.
16. Офіційні служби контролю безпечності харчових продуктів.
17. Способи державного регулювання безпечності харчових продуктів та продовольчої сировини.

18. Сім принципів системи НАССР.
19. Законодавча база, що регулює безпечність та якість харчових продуктів.
20. Структура державних органів, залучених до системи контролю харчової безпеки в Україні.
21. Нові вимоги у сфері безпечності харчових продуктів. Стандарт ISO 22002-1, біобезпека.
22. Практичні аспекти перевірки безпечності виробництва згідно с принципами НАССР.
23. Міжнародне регулювання і стандарти в сфері безпечності харчових продуктів.
24. Сучасна система контролю безпечності НАССР на підприємствах харчової промисловості.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

Законодавчі акти та нормативні документи

1. Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 557 (2).
2. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 року № 4004-XII // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 5-6. – Ст. 74 (3), № 22. – Ст. 184 (15).
3. Закон України «Про молоко та молочні продукти» від 24 червня 2004 року № 1870-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 47. – Ст. 513.
4. Закон України «Про ветеринарну медицину» // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 5-6. – Ст. 53.
5. Закон України «Про карантин рослин» // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 19-20. – Ст. 167.
6. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 року № 1023- XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 30. – Ст. 379.
7. Закон України «Про стандартизацію» // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 4. – Ст. 52, № 14. – Ст. 116(8), № 22. – Ст. 181, № 33. – Ст. 281, № 47. – Ст. 461.
8. Закон України «Про пестициди і агрохімікати» // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 2. – Ст. 10.
9. Закон України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 557.
10. Декрет Кабінету Міністрів України «Про стандартизацію і сертифікацію» від 10 травня 1993 року № 46-93 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 27. – Ст. 289.

11. ДСТУ 3230-95. Управління якістю та забезпечення якості. Терміни та визначення – К. : Держстандарт України, 1996. – 32 с.

12. Постанова Верховної Ради України Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР.

Основна література

13. Управление качеством. Основы теории и практики : учеб. пособие / В. Ю. Огвоздин. – 4-е изд., испр. и доп. – М. : Дело и Сервис, 2002. – 156 с.

14. Окрепилов В. В. Управление качеством: учебное пособие / В. В. Окрепилов. – СПб. : Наука, 2000. – 911 с.

15. Кириченко Л. С. Основы стандартизації, метрології та управління якістю : навч. посіб. / Л. С. Кириченко, Н. В. Мережко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 446 с.

16. Фомичев С. К. Основы управления качеством : учеб. пособие / С. К. Фомичев, А. А. Старостина, Н. И. Скрыбина. – 2-е изд., стереотип. – К. : МАУП, 2002. – 192 с.

17. Басовский Л. Е. Управление качеством : учебник / Л. Е. Басовский, В. Б. Протасьев. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 212 с.

Додаткова література

18. Шаповал М. І. Менеджмент якості : підручник / М. І. Шаповал. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2003. – 475 с.

19. Крисанов Д. Ф. Детермінанти якості й безпечності харчової продукції та мінімізація впливу факторів ризику // Продуктивні сили і регіональна економіка : зб. наук. праць : у 2 ч. / РВПС України НАН України. – К., 2008. – Ч. 1. – С. 249–261.

20. Алексеева Е. В. Совершенствование организационной структуры системы управления качеством и безопасностью / Е. В. Алексеева // Пищевая пром-сть. – 2007. – № 5. – С. 72–73.

21. Мишин В. М. Управление качеством: учеб пособие для вузов / В. М. Мишин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 303 с.
22. Бичківський Р. Управління якістю: навч. посіб. / Р. Бичківський. – Л. : ДУ «Львівська політехніка», 2000. – 329 с.
23. Оглашенный Ю. Основні міжнародновизнані стандарти на харчові продукти / Ю. Оглашенный, А. Досін // Продукты и ингредиенты. – 2007. – № 2. – С. 82.
24. Гиссин В. И. Управление качеством продукции : учеб. пособие / В. И. Гиссин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. – 256 с.
25. Миронюк Г. Посібник для малих та середніх підприємств молокопереробної галузі з підготовки та впровадження системи управління безпекою харчових продуктів на основі концепції ХАССП / Г. Миронюк, О. Дорофєєва, Г. Василенко. – К. : Проект USA ID, 2008. – 131 с.
26. Системи управління безпекою харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга (ISO 22000:2005, IDT) : ДСТУ ISO22000–2007. – [Чинний від 2007-04-02]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 39 с.
27. Безопасность и качество продуктов переработки плодов и овощей / Ломачинский В. А., Гельфанд С. Ю., Дьяконова Е. В. [и др.] ; под ред. В. А. Ломачинского. – М. : ГНУ ВНИИКОП, 2007. – 384 с.
28. Аронов И. З. Качество продукции и безопасность: что первично? / И. З. Аронов // Стандарты и качество. – 2006. – № 1. – С. 34–37.
29. Белов В. П. Терминологическая база теории безопасности / В. П. Белов, А. Д. Голяков // Стандарты и качество. – 2004. – № 9. – С. 48–51.
30. Крисанов, Д. Ф. Сучасні проблеми управління якістю і безпекою продуктів харчування/ Д. Ф. Крисанов / Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2006. – Вип. 97. – С. 245–248.

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

КОНТРОЛЬ БЕЗПЕЧНОСТІ ТОВАРІВ

Методичні вказівки для самостійної роботи

Укладачі:
ОДАРЧЕНКО Микола Семенович
СПОДАР Катерина Вікторівна

Відповідальний за випуск зав. кафедри товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки канд. техн. наук, проф. М.С. Одарченко

План 2019 р., поз. 60/___

Підп. до друку 26.06.2019 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM); супровідна документація. Об'єм даних 0,75 Мб Тираж 10 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.